

ABONAMENTUL
Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 .
Pe 1 lună . 2 .

Nr. de Duminecă
pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se îna-
poiază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Convingeri ieftine.

(X) Convingeri atât de puțin statornice n'a dovedit încă nimeni în viața politică, cum au dovedit actualii stăpâni ai puterii publice din țara noastră.

În intervalul, decând țin frânele conducerii, au confirmat tot mai mult, că entuziasmul, manifestat în timpul când făceau pe opoziționali, a fost o minciună, că postulatele lor naționale au fost un pretext și că toată lupta lor de atunci a fost o ficțiune.

Azi nu se mai vorbește de comandă militară maghiară, teritoriul vamal autonom l-au vândut pe zece ani, contingentul militar îl vor urcă, vor abdice de toate garanțiile constituționale și vor face chiar și reforma regulamentului intern al camerei — numai să fie lăsați cât mai îndelungat timp la putere.

Căci puterea a fost ultimul scop al lor. Iar multele postulate n'au fost decât prețul acestei puteri. Până au ajuns la ea s'au mulțumit și cu mai puțin: satisfacerea în măsură mai mică a intereselor materiale ale corifeilor.

Azi pe acestea și-le satisfac ei înșiși. Și această stare de lucruri ar voi s'o îndelungiască cât numai se poate.

Dovezile le știe oricare cetitor de gazete. Și aceste dovezi sporesc în fiecare zi.

Nu le-au fost de ajuns ministrilor să abdică în scris (famosul pact dintre ei și Coroană) de toate postulatele naționale, dar acuma se întrec în chip și fel să câștige grațiile Vienei prin măsuri și dispoziții, cari pe vremuri dădeau cel mai nutritiv surrogat luptei lor opoziționale.

Ministrul Apponyi n'a decretat în ordonanța sa ca sărbători de stat două zile de glorie ale istoriei ungurești.

Kossuth a ascultat cu demnitatea cuvenită urgisitului imn: »Gotterhalte« — și toți și pe toată linia nu numai că au lăsat din 48, dar l-ar disconsiderat și-l disconsideră cu desăvârșire.

Astea sunt convingerile și principiile lor. Avem însă un dat și mai recent, care ne caracterizează în lumina cea mai adevărată ținuta kossuthiștilor în trecut și a coaliției în prezent.

Un elev de anul al treilea al școlii militare de honvezi ar fi insultat steagul dinastiei »negru-galben« și din cauza aceasta ministrul honvezimei l-a eschis din școală pentru totdeauna, nimicindu-i cu chipul acesta cariera.

Ne aducem bine aminte ce campanie purtă presa șovinistă împotriva dinastiei și împotriva insigniilor ei, până când erau la cârmă guvernele liberale. Știm câtă ură infiltra această presă în opinia maghiară împotriva Vienei.

Ei bine, elevul dela școala militară este în același timp elevul școlii, inaugurate și continuate de presa și de corifeii kossuthiști.

Și culmea ironiei, ceice ieri propagau dispreț steagului »negru-galben«, vin astăzi și le fac imposibilă existența nefericiților, cari le-au crezut cuvântul.

Iată unde duce inconsecvența politică, iată ce face școala politică lipsită de scrupuli și de convingeri.

Actualii politicieni maghiari n'au fost și nu-s oameni de convingeri. Iar dacă au convingeri, sunt ieftine de tot, căci prea și-le vând repede.

Și-le-au vândut în schimbul puterii. La aparență le-a dat pe un preț destul de scump. În realitate însă acest preț e mic. E mic de tot, pentru că i-au scăzut ei valoarea.

Puterea statului național maghiar în mâna astorfel de precupeți nu reprezintă nimic, e pusă cu desăvârșire la discreția adevăratului stăpân, la discreția domnului feudal, care nu întimpină nici o rezistență în exersarea dorințelor sale.

Și astfel de oameni mai au pretenția de a reprezenta voința popoarelor din țară, când ei nu o reprezintă nici pe a poporului maghiar?

Intr'adevăr e de compătimit națiunea maghiară. Situația ei este cu mult mai deplorabilă decât a noastră.

Căci noi suntem maltratați de dușmanii noștri, pe câtă vreme ea este sfidată de înșiși matadorii ei naționali, de sânge din sângele ei propriu.

Alegerea din Careii-mari. Ieri s'a terminat alegerea din Careii-mari cu învingerea kossuthistului Papp Béla care a întrunit 1552 voturi, față de 615 voturi întrunite de candidatul poporal Szabó Albert. Alegerea, care a fost precedată de o luptă înverșunată între kossuthiști și poporali, a decurs foarte agitat. În mai multe rânduri au fost ciocniri între partide necesitând intervenția armatei. Poporalii rămași în minoritate acuză guvernul cu părtinirea candidatului kossuthist. Mai mulți deputați poporali în fruntea alegătorilor lor au blamat în mod trivial pe tovarășii lor kossuthiști și îndeosebi pe Kossuth Ferencz. În orice caz alegerea din Careii-mari a stricat rău relațiile între prieteni și va avea poate și alte urmări.

Armonia coaliției. Din partea presei coaliționiste se afirmă la toate ocaziunile, că buna înțelegere dintre partidele, cari fac majoritatea în cameră, este perfectă. Adevărul acestei afirmații s'a dovedit în diferite rânduri, dar cu deosebire acum la alegerea de deputat dela Careii mari, când poporalii au bătut pe 18 kossuthiști de i-au lăsat lungiți. Armonie și dragoste perfectă!

Organizarea croaților.

(*) De când relațiunile dintre croați și unguri s'au înrăutățit, partidele croate se organizează cu mult zor, ca întărite să fie capabile a lupta pentru realizarea postulatelor ce sperau să ajungă cu ajutorul — bunăvoinții ungarilor.

Astfel, partidul zis »de drept«, și-a început ieri în Zagreb marele congres, la care din capitală au asistat 100 delegați, iar din

provincie 750. Ca oaspeți au venit să asiste deputații dr. Hribar, primar în Laibach, dr. Robljek și dr. Benkovic, cărora li-s'a făcut o entuziastă primire. Congresul a fost deschis de dr. Tuskan, președinte al partidului, care în vorbirea sa a accentuat înțelegerea deplină și solidaritatea în lupta ce există în sânul partidului.

Mare entuziasm a produs apoi dr. Hribar, care a asigurat pe croați despre deplina simpatie și frăție a poporului sloven din Austria. A lăudat apoi bărbăția deputaților croați delegați în dieta ungară, unde au luptat contra șovinismului unguresc în chip demn de laudă și dragoste. Și-a exprimat apoi speranța că nu peste mult slovenii și croații vor putea lupta împreună pentru realizarea idealului comun.

A vorbit cu multă căldură deputatul Zagorac, care a propus iar congresul a primit proiectul de rezoluție, în care între altele, se spune:

»Vom lupta, cu arme constituționale, să eliberăm Croația din actuala stare de tranșacție, care o nimicește și să realizăm unitatea, independența și libertatea Croației în cadrul actual al monarhiei și sub domnia unui rege ales liber de noi, dintre membrii Casei de Habsburg«.

În restul rezoluțiunii se cere ca tinerii croați să nu servească decât în regimente croate și pe teritor croat, să nu fie în Croația decât ofițeri croați. Se cere apoi independența financiară a țării și alipirea Dalmației către Croația.

După cum vedem dar, croații nu glumesc, ci partidul cel mai tare și mai popular al lor agită pentru deseavârșita deslipire de Ungaria.

Coaliția maghiară poate fi mulțumită cu opera sa: cu un singur plan de a-i maghiariza, Kossuth i-a întăritat pe croați așa de tare, încât cu greu se va mai putea face vr'odată pace.

Lupta dela Beiuș.

Campania electorală dela Beiuș s'a încins cu o viociune și putere extraordinară. Un lucru-i cert: kossuthiștii s'au înșelat amarnic. Ei au crezut că vor cuceri Beiușul cu aceeași înleznire cu care au cucerit și în trecut cercurile românești din Bihor. Pregătirile lor sunt prea târziu și prea neînsemnate decât să mai poată învinge pe români. Pentru a repara greșeala asta, administrația face cele mai mari sforțări și nu se da înapoi dela nici un fel de act de teroare și ticăloșie. Tactica veche și perfidă a partidului unguresc este cunoscută de toți: el strigă că e teroare și instigație din partea românească, întocmai ca tâlharul care strigă mai tare ca să-l prindă pe hoț.

Avem azi un șir întreg de știri și fapte nouă din Beiuș pe cari le înregistrăm aici mai la vale.

Furia șovinistilor.

S'au găsit două organe administrative, pîmpretorele Rednik și pretorele Ercsey, cari au ținut să fie corecți și să nu lase să ajungă la extrem terorismul și sălbăticia corteșilor lui Kardos. E un unic caz acesta în luptele electorale în Ungaria. S'au găsit doi slujbași cu sentimente mai cinstite — și iată presa șovinistă se repede cu gură de foc și sbiară de se aude dela un capăt al țării până la celalalt:

»In cercul Beiușului și după dispozițiile ministrului de interne tot mai decurge agitația naționaliștilor. (Care va să zică: propaganda și corteșirea pentru candidatul român este *agitație!*?). Deputați naționaliști, preoți, învățători și studenți cutreeră ziua-noaptea comunele și agită turbați în contra maghiarilor. In Beiuș toată lumea spune, că una din cauze este împrejurarea, că pîmpretorele districtual Rednik Gábor, care, ca un membru dela roată al gardei lui Tisza și pe lângă aceasta și român, sprijinește în ascuns pe naționaliștii și îl prevede cu astfel de îndrumări și pe solgăbirăul său Ercsey. Maghiarii din Beiuș au ținut, că este imposibil, să se afle în Ungaria un funcționar administrativ maghiar, care aparținând oricărui partid politic, să se pună în serviciul lui Lucaciu și al partizanilor săi«.

Adevărul e, că Rednik nu s'a pus în serviciul nostru, ci a voit să fie corect. Domnilor — celor cu alegerile libere — însă nu le trebuie corectitate din partea organelor administrative, ci voiesc, ca totdeauna, să se pună acestea direct și cu toată energia în serviciul candidatului guvernamental. Astfel înțeleg ei libertatea electorală.

Fișpanul Glatz a și luat dispoziții, ca Rednik să fie înlocuit pentru durata campaniei electorale.

Pățania lui Kardos la Vașcău.

Lui Kardos îi merge rău. Deși a împraștiat pretutindeni bani, ei nu-i rodesc cum a

crezut. In loc de o mulțime mare și entuziastă cu strigăte patriotice, fie chiar și scump plătite, el este întimpinat sau cu răceală, sau cu strigăte dujmănoase și cu »Să trăiască Lucaciu!«

Dar la Vașcău a pățit-o. Venise cu un alai întreg, între cari era și fostul deputat al Beiușului Barta și cu un cîrd de unguri țărăieni bătauși și ciomăgași bine plătiți.

Aceștia au provocat aici o ciocnire care ar fi putut deveni cu ușurință o încăierare sângeroasă. Un fecior din Târcaia începu să arunce cu pietre într'un croitor român din Vașcău. Mulțimea infuriată voi să atace pe țărăieni și numai cu greu a putut fi reținută. In învălmășeală cineva smulse din mâinile lui Kardos buchetul pe care i-l dăduseră niște fetițe de unghur la primire. Dl Nicolae Bogdan, directorul băncii românești din Vașcău pâlmuie pe un unghur (sau jidan?) obraznic anume Szántó Izidor.

Barta, fostul deputat, strigă speriat: Ghevalt! Arestați-l pe ticălosul acesta! Jandarmii obișnuți să asculte de toți surtucarii cari se află în suita lui Kardos, voră să execute ordinul. Dar suprefectul (fibirăul) Gavril Rednik interveni spunând că nu se poate viola libertatea individuală pentru un lucru de nimica.

Dar țărăienii erau ațâțați și furiați. Ei aveau chef de bătaie și cuvintele lui Barta îi încurajaseră peste măsură. Erau gata să sară asupra jandarmilor. Atunci solgăbirăul Ertsey Géza opri mulțimea dela o ciocnire cu jandarmii, împingându-o înapoi.

In general s'a observat că scopul lui Bartha a fost de a produce cu orice preț o ciocnire între unguri și români. Nădejdea lui este numai vărsarea de sânge căci numai astfel va putea înfrica și reține pe români dela vot.

Adunarea dela Vașcău a ieșit deci rău pentru Kardos și in loc de a însufleți pe alegători ei au rămas iritați și porniți împotriva lui și a țărăienilor.

Prin intervenția chibzuită a subprefecților Rednik și Ercsey vărsarea de sânge

s'a evitat, dar Barta care de altcum era și beat a cerut și obținut suspendarea lor pe telefon.

Teroarea kossuthistă.

Cum stau kossuthiștii? Iată ce spune un ziar unghuresc: Kossuthiștii nu au făcut pregătirile necesare pentru alegere. Corteșii lor vechi nu mai lucră ca altădată, căci nu sunt destul de bine plătiți. Cei mari învinesc administrația, pentru că nu le face servicii de corteșire. Ei se spărie de creșterea neconținută a partidului românesc, dar nu lucră. Toți cari nu lucră pentru Kardos sunt »ațâțatori naționaliști«.

Unde slujbașii nu le fac servicii, ei îi amenință că vor fi suspendați sau destituiți. Românii nu pot merge pe sate fără permisiunea subprefecturii ca să nu »ațâțe« poporul. Dimpotrivă toți trași-împinșii unguri cutreeră satele și lucrează în favoarea lui Kardos.

Declarațiile lui Glatz.

Fișpanul Glatz întreat de un ziarist unghur, a spus următoarele.

Zilnic primesc câte 30—40 de rapoarte telefonice pline de contradicții încât nu-mi pot forma o idee lămurită despre adevărata stare a lucrurilor. Ziua dela Vașcău a fost cea mai agitată. Cunosco pe vășcăuani ca pe niște oameni pașnici și liniștiți și cred că *știrile despre agitația de-acolo sunt exagerate*. Pentru aceea nici nu am luat dispoziții, cu toate că mi-s'au adresat atâtea plângeri.

In cazul cu suprefectul Rednik din Vașcău, el a făcut bine că nu a arestat pe Bogdan, căci acesta este domiciliat în Vașcău, are acolo avere imobilă și este om cu vază în localitate.

Barta și Kardos sunt totuși foarte nemulțumiți cu conduita administrației. Ei mi-au declarat că dacă administrația va mai privi tot așa de nepăsătoare agitația românilor ei vor renunța la lupta electorală.

Despre Lucaciu și ceilalți șefi români Glatz s'a rostit astfel:

— Nu am ezitat nici o plângere împotriva lui Lucaciu, a lui Suci și dr. Lascu. Discursurile lor au fost controlate, dar ei n'au rostit nici o vorbă de agitație. Împotriva felului de luptă al acestor trei domni nimeni nu poate să ridice nici o obiecțiune. Lucaciu este un om foarte simpatic și cuminte, el face cea mai bună impresie și nu

„România 1866—1906“.

O carte de 464 pagini, cu număroase ilustrații și cu o hartă a României, a apărut în București, în editura ministerului român de agricultură, industrie, comerț și domenii, ca prinos adus jubileului de 40 de ani de domnie al Regelui Carol, serbat în anul trecut. E o amănunțită și interesantă descriere a țării, poporului, instituțiilor publice, școlii, bisericii etc. de acum și din trecutul mai recent al țării românești, dezvoltată atât de repede și atât de frumos sub domnia Regelui Carol I.

Se arată în cartea aceasta starea de astăzi a României și starea de înainte de 40 de ani, și deosebirea e aproape de necrezut. Progresul ce l-a făcut regatul român în deceniile din urmă e uimitor.

Cartea are o frumoasă introducere, scrisă de dl I. N. Lahovari, fost ministru de domenii, pe care o reproducem și noi în întregime, după cum urmează:

»România sărbătorind cu o bucurie și o mândrie generală jubileul de 40 ani de Domnie a primului său Rege, a organizat pentru celebrarea acestei date memorabile cea dintâi Expoziție națională a sa.

Număroșii vizitatori din țară și din străinătate aproape 2,000.000, cari au străbătut parcul și pa-

viloanele Expoziției, au putut admiră produse bogate ale agriculturii, pădurilor, minelor, întinsele pescării din deltă și ale industriei născându-se dintr'o țară, care ieri încă era săracă, aproape necultivată și pe jumătate pustie.

Număroasele documente, statistici, tablouri comparative, grafice, monografii, cari au pus în evidență starea României în 1866, la începutul domniei Principelui Carol de Hohenzollern și aceea a tinărului regat dunărean în 1906, au permis tuturor de a-și da seamă de energica și sfârșită făcătoare de națiune sub direcțiunea Regelui său și de importanța rezultatelor obținute în acești 40 de ani de domnie.

Pentru a ne da seamă mai bine de importanța și greutatea operei împlinite de către Rege, căruia istoria îi va da numele de »înțelept și victorios« și de către valorosul popor, care s'a înălțat atât de repede, după veacuri de opresiune și mizerie ce ar fi putut nimici toată vitalitatea și toată puterea de rezistență într'o rasă, ce n'ar fi fost așa de bine înzestrată, nu este mijloc mai bun decât a reproduce câteva din tablourile zugrăvite de călătorii din apus, cari au văzut România în cea dintâi jumătate a veacului al XIX-lea.

Nu mai văzând de unde am plecat și unde am ajuns în cursul unei vieți de om, străinii vor putea să cunoască adevărata noastră valoare și românii însuși vor învăța a se cunoaște mai bine și a avea mai multă încredere în puterile lor și în destinele viitorului.

Iată descrițiunea pe care o fac despre starea României doi călători, cari o străbătură în anii 1835 și 1839.

Unul dintre ei, dl Thouvenel, care a fost ministru al afacerilor străine sub Napoleon al III-lea, străbătu în 1839 Muntenia dealungul, dela Vârciorova până la Brăila, iar cel de al doilea, care nu este altul decât ilustrul mareșal de Moltke, pe atunci căpitan, trecu în 1835 prin Craiova, București și Giurgiu, spre a merge la Constantinopol, unde trebuia să se ocupe cu reorganizarea armatei turcești. Amândouă descrierile sunt perfect de asemănătoare și pline de învățăminte.

»Solul Munteniei, zice Thouvenel, nu cere decât să producă, cu toate acestea nu se întâlnesc decât la distanțe mari câteva ogoare de grâu sau de porumb.

»Pe malul Jiului, în banatul Craiovei, pământul este necultivat, cu toată că solul este de o minunată fertilitate, populațiunea a fugit în munți.

»Noi plecarăm seara, sperând să străbătem noaptea o parte din deșertul ce desparte Craiova de București... Dela malul Oltului până la București țara este pustie, ea este o câmpie de 120 de klm. devastată de războaie și care a rămas de atunci necultivată... nici un sat, nici o arătură; natura sălbatică s'a instalat din nou în drepturile sale... Într'o rază de 40 de klm. în jurul Bucureștiului se văd câteva sate atrase din apropierea capitalei. Îndată însă începe din nou o pustietate care se întinde până la Brăila.»

Impresiunile viitorului mareșal de Moltke sunt identice; înaintea înfățișării atâtor mizerii, inima

*) Revue de deux Mondes, 15 Maiu 1839.

Notarul Körner din Budureasa, văzând că nu are nici un vot pentru Kardos, a amenințat, că dacă poporul nu va ținea cu guvernul atunci remanența, ce li-s'a iertat, va trebui s-o plătească. Înțelegând dr. Marșeu, că s'a făcut astfel de apucătură, a declarat poporului în public, că cine a spus vorbele acestea este un căne mincinos, ce nu știe ce vorbește.

În acest turneu afară de dr. Lucaciu, a mai vorbit dr. Suci, dr. G. Cosma, dr. Marșeu, entuziasmând poporul pentru cauza sfântă.

Candidatul kossuthist merge rușinat, și fără nici o însuflețire, căci vede, că toate eforturile lui sunt zadarnice. În satele românești, n'are aderenți, numai în Căbești și Meziad, două sate cu doi preoți slabi.

O alegere curată aici nu poate să se sfârșiască decât cu învingerea strălucitoare a steagului național.

Brutalitățile jandarmilor.

Poporul este pașnic. Românii sunt în liniște. Nu fac nici o agitație, ce să provoace scandal. Și cu toate acestea jandarmii și corteșii obscurului candidat Kardos, comit cele mai revoltătoare brutalități. Căci, se știe, aici sunt concentrați peste o mie de jandarmi, armata cu care se face la noi alegeri, astfel, că aproape la doi alegători le vine câte un jandarm.

Corteșii lui Lucaciu sunt opriți să vorbească cu poporul. Fieștecare corteș e însoțit de câte un jandarm, și nu poate să vorbească cu alegătorii numai în prezența jandarmilor. Mulți au fost deținuți.

Tărcăienii, caută să facă scandale și să terorizeze. Luni întorcându-se din Vașcău mai multe căruțe cu unguri, s'au oprit în Zăvoeni, Petrieni, au prins pe un român, l-au bătut lăsându-l mai mort, l-au luat apoi cu sine și nu se știe unde l-au dus. Acest fapt s'a petrecut în prezența jandarmilor, cari stăteau nepăsători. Altul a fost bătut de către jandarmi, până i-s'a umflat mâna. Contra acestor jandarmi se face cercetare, deputatul Damian a mers la fața locului și ia la protocol fasiunile oamenilor, cari au văzut, cum jandarmii au abuzat de dreptul lor.

Despre aceste mișelii ne va lămurii mai bine telegrama, ce s'a trimis ministrului de interne, telegramă care arată toate nelegiuirile comise și cere măsuri grabnice împotriva mișelilor.

Glatz nu-și ține cuvântul.

S'a raportat, că fișpanul Glatz, a făgăduit lui Lucaciu, că va grijă de buna rânduială în cerc, să nu fie violată libertatea personală a nimărui; din cele înșirate mai sus — se poate vedea însă, că el nu-și ține cuvântul. Se adeverește apoi, că

se găsec bogății imense, din care numai o mică parte a fost exploatată până acuma.

Progresele rezezi realizate în cei 40 de ani de Domnie a M. S. Regelui Carol I și despre care lucrarea de față publicată prin îngrijirea departamentului agriculturii, industriei, comerțului și domeniilor, ne permite să ne facem o idee, ne îndreptățește să afirmăm, că poporul român poate să privească viitorul cu încredere și că-i este rezervată o soartă strălucită ca o dreaptă compensare pentru multele veacuri de nenorociri și suferințe nemeritate.

Dar, deși Regele și poporul au făcut lucruri mari într'un timp atât de scurt, mai rămâne încă mult de făcut și ziua odihni nu a venit încă, dacă poate vreodată să vie pentru un popor care vrea să trăiască și să crească și a cărui deviză trebuie să fie cea a poetului latin :

Nil actum reputans, si quid superesset agendum.
I. N. Lahovari.

Un sfat pe zi.

Ciment de lipit ferul. Un bun ciment spre a lipi ferul se obține amestecând părți egale de sulf și cerusă cu de 6 ori atâtă borax. Apoi amestecul se prefăce în pulbere foarte fină și să înmoaie în acid sulfuric concentrat. Se dă un strat subțire pe bucățile de fer rupte și se lipește strângându-se tare. Peste câteva zile e foarte bine lipit.

el a venit la Beiuș nu numai să corteșească, ce se vede și din faptul, că n'a fost în vizită la acei unguri, cari ar fi meritat aceasta, cum e consiliul Kosztka, ci a mers pe la oameni de mână a treia, iar pe tărcăieni i-a îndemnat la luptă bărbătească. Așa se vede că tărcăienii i-au înțeles, căci juapoie pe cine prind, și nu voiește să se înroleze sub steagul kossuthist.

Jurnaliști străini.

La Beiuș se va întâmpla altfel, ca la Bocșa. De aceea comitetul executiv al partidului național s'a îngrijit să aducă la aceasta alegere și gazetari străini, ca să vadă și ei cum e de respectat dreptul cetățenesc al alegătorilor.

Azi și-au insinuat sosirea redactori dela «Täg. Rundschau», gazeta cetită de împăratul Wilhelm, «Leipziger Neuste Nachricht», «Magdenburgische Zeitung», «Reinisch Westwalische Zeitung», «Deutsche Volksblatt», «Tribuna» (Roma) și «Le Temps» (Paris).

Deputații noștri.

Venirea deputaților noștri în mijocul poporului produce mare însuflețire. Până acum au sosit deputații T. Mihali, dr. I. Suci, V. Damian, dr. St. Pap, se așteaptă dr. I. Maniu, V. Goldiș și A. Vlad.

Vasile Lucaciu a ținut vorbiri Mercuri în Sebeș, Bunteșd, Poieni-de-jos și de-sus, Cociuba, Gurani și Petroasa. În toate satele a fost primit cu însuflețire. Raport urmează mâine.

Intr'o altă corespondență, privitor la însuflețirea ce domnește între popor, ni-se comunică următoarele:

În mai multe căruțe, bine plătite de candidatul kossuthist, mergeau niște români la Meziad, ca să facă public lui Kardos, care altfel nu avea cu-i vorbi. În drum au întâlnit trăsura în care erau d-nii dr. Iacob (Beiuș), dr. Aurel Grozda (Buteni) și dr. Marșeu (Arad). Când i-au văzut pe aceștia cu ramuri verzi la pălărie, au înțeles că sunt oamenii lui Lucaciu. Toți s'au sculat deci în picioare respectuos, și-au descoperit capul și au strigat cu însuflețire: «Trăiască Lucaciu!».

Din România.

Procesul omoritorilor locot. Nițulescu. Marți a venit în fața consiliului de revizie al armatei recursul soldaților acuzați de rebeliune și omoritorii locotenentului Nițulescu, în drama dela Stănești.

Consiliul era compus din d-nii general Angheliescu președinte, coloneli Saegiu și Bogdan, maiori Alexandrescu P. și Georgescu Teodor, membri.

După respingerea unui incident ridicat de apărare, care susținea amânarea, recursul a fost susținut de d-nii avocați locot. Al. Teodorescu și Cazanciuc și de dl maior în rezervă Manolescu.

Câte trei avocații au susținut că pedeapsa e prea aspră cerând o pedeapsă mai ușoară, și deci trimiterea procesului în fața unui nou consiliu.

Dl căpitan Homoriceanu, din partea ministerului public, e în potriva casării întâiei hotărîri, cere să se respingă recursul, dându-se astfel un exemplu celor ce și-au călcat jurământul de oștean.

La 6 seara debaterile s'au închis și, după o deliberare de o jumătate de oră, consiliul pronunță decizia care respinge recursul tuturor condamnaților.

Părinții și soțiile condamnaților au izbucnit în plânsete la auzul acestei hotărîri.

Mișcarea culturală.

Teatra la Sighișoara.

Tinerimea românească din Sighișoara-Cohalm va da Mercuri o producțiune muzicală-teatrală. Programa cuprinde bucăți de cor bărbătesc de Ganea, de Vidu, Dima, Ionescu și Popovici. În sfârșit să va juca «Un leu și un slot» comedia dlui Drt. Rosetti.

Aehrenthal și Tittoni.

— Intrevederea dela Semmering —

În Iulie ministrul afacerilor externe al Austro-Ungariei baronul Aehrenthal făcuse o vizită ministrului de externe italian Tittoni, la Desio. Acum Tittoni îi întoarce vizită: azi a sosit în Semmering ca oaspe al colegului său, iar de aici va pleca la Ischl, unde va fi primit din partea monarhului Austro-Ungariei, Francisc Iosif. Tittoni a venit la Semmering împreună cu șeful său de cabinet Bolatti, iar în Semmering e și prințul Averna, ambasadorul italian din Viena.

După Desio întrevederea dela Semmering nu poate avea o însemnătate deosebită.

Ea nu-i decât o *urmăre* a întrevederei dela Desio, o nouă dovadă despre relațiile amicale, cari există între guvernele Austriei și a Italiei. E însă — cu toate acestea — probabil, că la Semmering se vor discuta evenimentele mari politice, cari s'au petrecut în ultimul timp și cari se pot caracteriza prin cuvintele: Swinemünde, Wilhelms-höhe, Ischl, Marienbad.

Ministrul Tittoni a sosit cu automobilul în Semmering, Joi, în 22 August după amezi. După cum era stabilit înainte în program, în apropiere de Semmering i-a ieșit înainte prințul Averna ambasadorul italian din Viena. La orele 5 automobilul ministrului italian iese înaintea porții hotelului «Panhaus», unde l-a întâmpinat baronul Aehrenthal împreună cu alte personaje înalte politice. Ministrii s'au salutat în modul cel mai amical. Vineri vor urma festivitățile după programul statorit.

Sâmbătă Tittoni va pleca spre Ischl.

Din străinătate.

Franța în Maroc.

Situație critică. Situația francezilor în Maroc se agravează pe zi ce merge. Ieri nainte d'amezi marocanii au atacat din nou, cu puteri proaspete, Casablanca. Trupele franceze s'au purtat însă bine: indigenii, cari dealtfel erau numerește superiori, au fost, după o luptă cruntă, respinși. Vapoarele de război, cari ancorază încă în port, au spriginit acțiunea infanteriei cu un bombardament eficace. Iată amănuntele:

Amiralul Philibert anunță, că ieri dimineață indigenii au atacat din nou trupele franceze, postate pentru apărarea orașului. Era tocmai o ceață groasă, când arabii au început să atace pozițiile franceze. Când ceața a dispărut, artileria franceză, din șanțurile de lângă oraș, și de pe vapoarele de război, au cauzat indigenilor *perderi enorme*. Arabii s'au luptat cu o vitejie de necrezut. Înaintau în rânduri dese, călări, până aproape de pozițiile dușmane și nu se retrăgeau, până nu aveau perderi înt'adevăr mari. S'au apropiat și de vr'o 100—150 metri de meterezurile franceze. Și trupele franceze, infanteria și artileria, s'au purtat brav.

Noul sultan. Se confirmă știrea, că Mulei Hafid a fost proclamat de nou sultan. Proclamarea a avut loc în 16 Aug., într'o moșie din Marakes. Se asigură, că prin alegerea lui Hafid de sultan europenii au câștigat nu un amic, ci un *dușman neîmpăcat*. Triburile din interiorul imperiului marocan așteaptă numai un semnal dela noul sultan, spre a se răscula toate împotriva francezilor. Generalul *Drude*, comandantul francez, urgentează mereu ajutoarele, căci nu poate

țineă cu trupele cari le are acum, piept indigenilor fanatici.

Rusia.

Reconstruirea flotel. Ziarul englez »Daily Chronicle« primește informația, că guvernul rusesc a încheiat cu o mare fabrică de vapoare de război din Germania de Nord un contract în privința construirii mai multor vapoare de război.

Răscoală militară în Siberia. În Siberia s'au răscolit 400 de soldați dela un regiment de infanterie. Au ținut o adunare supt cerul liber, care însă a fost dizolvată cu puterea armelor. Au căzut 18 soldați revoluționari.

Moartea unui luptător sas.

Cel mai de seamă luptător parlamentar pe care l-au avut sașii vre-odată în cameră, *Adolf Zay* a murit Mercuri dimineața în Sibiu.

Născut în anul 1850, 25 Maiu în Sibiu el și-a făcut studiile în Sibiu și Viena. Ca avocat el a fost ales mai întâiu în cercul Sebeșului în a. 1875 și mai târziu orașul Brașovului deputat în camera ungurească. Timp de aproape două decenii *Adolf Zay* a stat în camera ungurească apărând cu puternicu-i dar oratoric interesele poporului său. În camera ungurească el a fost un orator temut de guvern, căci prin verva-i puternică, prin argumentele și prin cultura sa discursurile lui deveniseră adevărate rechizitorii ale politicii de maghiarizare. Discursul lui rostit în a. 1883 la dezbaterea proiectului de lege al școlilor secundare, lung de vre-o 3 ore a fost punctul de apogeu al activității sale de deputat.

Mai târziu însă guvernul izbuti să smulgă sașilor pe acest bărbat, oferându-i postul de consilier ministerial în ministrul de comerț. De atunci *Zay* s'a retras din viața politică. Zilele trecute venise la Sibiu. Aici, la fiică-sa îl atinse moartea năpraznică lovit fiind în somn de apoplexie.

Un incident.

În chestia sau grandonomia ungurească incidentului întâmplat în București cu prilejul aniversării zilei nașterii *M. Sa* împăratului *Francisc Iosif*, sărbare despre care unele ziare au dat informațiuni tendențioase din sorginte ungurească, — adevărul este următorul (relatat de »Secolul«):

Sâmbătă seara s'a dat banchetul oficial al coloniei austro ungare la grădina »Carpații«. Primul toast l-a ridicat prințul *Schoenberg*, în limba germană, pentru împăratul Austriei și Regele Ungariei. Toți comensii ascultau în picioare toastul cât și imnul habsburgic (iar nu austriac) »*Gott erhalte*«.

Al doilea toast, în ungurește, l-a ridicat preotul *Tóth*. Toți comensii în frunte cu prințul *Schoenberg* erau în picioare. Când toastul s'a sfârșit, spre surprinderea personalului legațiunii și al consulatului, muzica a intonat marșul revoluționar și antihabsburgic al lui *Rákóczy*.

Austriacii au început să murmure. Prințul *Schoenberg* cu întreg personalul legației și al consulatului au sezut jos în mod ostentativ, iar contele *Khuen-Hédervary*, atașat de legație, maghiar de origină, a făcut aspre observații preotului *Tóth-Zsigmond* că tocmai când se serbează aniversarea nașterii împăratului, a găsit să pună muzica că cânte marșul *Rákóczy*, care este în contra dinastiei Habsburg.

Atunci maghiarii au plecat ostentativ dela banchet.

A doua zi în catedrala catolică serviciu divin oficial; de față întreg corpul diplomatic, miniștrii aflători în Capitală, etc. Când orga a intonat imnul »*Gott erhalte*« maghiarii și-au înfășurat drapelul și au ieșit în mod zgomotos din catedrală.

În fața catedralei s'a improvisat o mică consfătuire și toți au decis să nu se prezinte nici un maghiar la recepțiune.

Din tot ce s'a întâmplat reiese în mod clar că incidentele au fost provocate cu premeditație de maghiari.

De altfel colonia maghiară din capitală, deși numărăoasă, este prea puțin interesantă ca să i-se dea vre-o importanță. Afară de 3—4 excepțiuni ea se compune numai din șusteri, cismari, potcovari, tâmplari, birjari, slugi și tăietori de lemne.

Acești bleși muncitori au fost îmbătați de preoții lor cu grandomanii kossuthiste și le-a intrat acum în cap să... dispună ei cine să fie ministru plenipotențiar austro-ungar în capitală, ce trebuie să facă și cum trebuie să se poarte față de pârlitii de șusteri.

SOCIALE.

Un artist al nostru.

Cu ochii poetici-visători, cu pleoapele de jumătate închise, cu vocea-i blândă și melodioidoasă, — îl văd și aud par'că și acum așa, cum l-am cunoscut întâia oară. L-am făcut cunoștința într-o familie, în Sibiu, unde în iarna 1905 dăduse reprezentații cu o trupă de diletanți. Întâia dată l-am văzut în »Lăutarul din Cremona«, în rolul cocoșatului, de atunci mi-a plăcut vocea-i și intonația-i blândă, suferindă par'că, în care se oglindește mult și din durerea noastră, a tuturora, a neamului întreg...

El e artistul nostru și păcătuim, dacă nu l-am primi pretutindeni cu dragostea, pe care trebuie s'o dovedim artistului neamului. Bârsan nu lucrează numai pentru cei trei-patrusute de oameni, cari îl ascultă într-o seară. Lumina culturii naționale, pe care el o poartă, se reșfrânge asupra multora, căldura cu care el luptă e menită a pătrunde mai departe decât cele patru ziduri ale sălei, în care dă reprezentațiile sale! Departe de agitații politice, lin și prietenos, teatrul e un focar de cultură puternic; el nu agită, ci delectează, nu însuflește la luptă, ca o vorbire agitatorică fulgerătoare, ci ne dă, cu toate acestea, poate tot atâta iubire de neam: căci a iubi cultura națională e identic a-ți iubi neamul. Fiindcă popoarele trăesc, cât timp au cultura lor națională.

Ne-a durut mult, să vedem o sală, în care juca *Bârsan*, aproape goală. I-s'a făcut reproșul, că a venit pe neașteptate, și-a schimbat programul. Ei bine: de ar veni dimineața și ar da deja seara reprezentație, noi suntem datori, îndată-ce auzim, să mergem. Ce »pregătiri« ne trebuie? Dar la teatru străin nu ne trebuie »pregătiri«! De ce aici mergem, fără multe pregătiri: ne scoatem bilete și — atât? Și de ce atâtea vorbe încoaci și încolo, când e vorba de o reprezentație românească, atunci, când vine un luptător al artei și culturii noastre naționale, cum e *Zaharie Bârsan*? — Ar trebui să trecem odată peste gradul acesta începător, primitiv de »cultură«, să ne urnim mai repede din loc.

Sperăm că Aradul a fost numai o excepție, și încă una — din întâmplare și nu voință venită așa. Căci dacă s'ar mai repeta, ceea ce a fost Sâmbăta și Dumineca trecută, ne-am pierde iluzia despre dragostea de artă românească a unei mare părți din societatea aradană!

Artistul nostru însă continue-și drumul în pace... E urmat de privirile noastre de recunoștință și mândrie, iubirea noastră, cari vedem în el un apostol, îl va petrece pretutindeni, unde el aprinde făclia culturii naționale!...

Mir. R.

NOUȚAȚI.

A R A D, 23 August n. 1907.

— Când scrie dl »Dr.« Confracții noștri din Budapesta publică (nr. 172 și 173) două articole din penna unui domn »Dr.«, naționalist zelos de altfel, avocat tinăr în Lugoj, dar care ca scriitor de primarticole, și mai ales de serii de articole, ni-se pare prea — începător.

D-sa începe:

»De-o vreme încoace ziarele noastre mereu se ocupă de soarta neamului românesc, de trecutul și viitorul lui. Cu îngăduința redacției ziarului »Lupta«, îmi iau libertatea de a mi spune și eu cuvântul în această chestiune vitală.

Chestia vitală este »misiunea băncilor noastre«, pe cari le dă gata dupăcum urmează:

»Iată de ce afirm eu că băncile noastre pentru noi nu sunt avere ci din contră pierdere. Ne au sărăcit poporul care este țaria și singura bază a existenței noastre, pentru că puținele instituțiuni culturale ce le avem, parte stau sub influințe străine, parte sunt prea slabe și de oameni slabi conduse.

Noi respectăm convingerile fiecărui om. Creдем însă că autorul acestor șire a pus în mare impas pe confracții dela mondenul ziar: orișicum, dar ce vor zice d-nii dr. Mihali, dr. Vlad și dr. Vaida, întemeietori și directori de bănci, citind șirele de mai sus?! Va să zică autorizatul organ publică articole în cari se condamnă aspru și fără apel activitatea atât a întemeietorilor »Luptei«, cât și a altor fruntași români, cum sunt *George Pop de Băsești*, *Vasile Lucaciu*, dr. *G. Popovici*, *V. Damian*, dr. *N. Oncu*, *P. Cosma* etc.

Diracția comitetului de redacție o cam face lată!

— Comitetul parohial din Arad a ținut ieri seară ședință sub prezidenția d-lui *Sava Raicu*, fiind de față d-nii *V. Beles*, protopop, *G. Bodea*, preot, *V. Pap*, avocat, *Pecican*, asesor cons. în penzie, *Russu Șirianu*, publicist, *Luca*, jude reg. în penzie, *I. Moldovanu*, funcț. la »Victoria«, *Iosif Moldovan*, director școlar, și ceilalți membri, meseriași și țărani. S'au rezolvat chestii curente și s'a sulevat și discutat o chestie de interes general: cum trebuie să facem educația țărănimii noastre cu prilejul întrunirii tineretului în casele naționale. Într-o cuvântare caldă și bine simțită, dl *Sava Raicu* a arătat cât bine s'ar realiza, dacă fruntașii poporului, în primul rând preoții, s'ar duce Duminecile și în sărbători pela casele naționale, unde cu prezența și sfaturile lor ar contribui la îndreptarea și moralizarea poporului. Părintele *Bodea* a obiecționat că preotul s'ar expune astfel la scene puțin respectuoase din partea tineretului viciat de socialism și câte curente primejdioase și condamnabile toate. Dl *Raicu* i-a replicat că tocmai combaterea curenților nesănătoase este menirea caselor naționale. Educația asta nu se poate da însă poporului, decât mergând fruntașii în mijlocul poporului, care va fi având el părți slabe, dar nu se poate tăgădui, că e primitiv de sfaturi și pilde bune. A adus chiar exemple, din viața românilor aradar., cari de când au Casa Națională, nu mai merg pela birturi, unde se îmbătau, băteau și omorau, ci petrec cu demnitate în acest locaș, ridicat pentru educația și moralizarea lor.

S'a decis a se aviza la mijloacele cum să se facă mai cu succes educația țărănimii în casele naționale. Chestia fiind de însemnătate, vom reveni asupra ei!

— A sfârșit-o! Ziarele ungurești din Arad aduc știrea, că *Hollaky Imre*, fost deputat, cunoscut în comitatul Aradului și Hunedoarei, a vândut moșia sa de 2500 jugăre din *Aciuva*, ș'anume țărănilor români d'acolo. »*Aradi Közlöny*« spune că bietul bătrân, care se certă și cu autoritățile și cu țărănimea, n'a mai putut s'o ducă și s'a văzut silit să-și vândă moșia...

Adevărul e, că moșia s'a dus în urma cheltuielilor nebune electorale. Hollaky și la 1905 voise să se aleagă deputat la Baia-de-Criș și cheltuise bani mulți atacând mandatul dlui V. Damian. De altminteri este drept ca așa să se sfârșească toți — neameșii cari s'au îmbogățit și trăit din sudoarea poporului!

— **Boala lui Lueger.** Am anunțat deja în numărul trecut că boala primarului Vienei Carol Lueger s'a agravat. Acum se comunică din Viena, despre starea sanitară a lui Lueger, următoarele: Primarul Lueger e grav bolnav; a trecut deja un an, de când boala lui s'a agravat. Comunicatele oficiale spun că are boală de beșică, dar intimitii lui amici știu, că suferă de uscure a șirei spinării și e deja într'o stare de paralizie înaintată. În primăvară se restabilise într'atăta, încât nu numai că-și reluă oficiul, dar luă parte și la luptele politice din parlamentul austriac. În August boala lui se agravă; deja de la începutul verei e în Brixen, în viligiatură, unde a urmat o cură strictă. În timpul din urmă a avut accese de leșin; doctorul Monti a fost chemat telegrafic la Brixen. Lueger de abia mai vede și amicii din jurul lui prevăd cu teamă o catastrofă.

— **Condamnat!** Protopopul Iernea, unul dintre cei mai curagioși naționaliști în părțile sătmărene, a fost osândit la 100 cor. amendă, pentru crima (?) ce a săvârșit îndemnând pe români să-și iubească limba, pe învățatori să propună românește, iar el însuși nevrând să dea extras matricular în limba ungurească!

— **Impăratul și împărăteasa Germaniei** vor pleca în Noemvrie în Anglia, la Windsor, unde vor fi oaspeții regelui Eduard VII al Angliei.

— **Idile din Baile Erculane.** »Drapelul« primește următoarele șire: În frumoasele băi ale lui Hercules din comitatul nostru Caraș Severin, — unde anul acesta a fost o îmbulzeală extraordinară — traiul ar fi suportabil, petrecerea devine însă pentru oaspeți, — mai cu seamă pentru străini — tot mai supărătoare. Ca să știți de ce e vorba, Vă comunic, ca specimen două cazuri mai recente. Muzica militară a reg. de infanterie nr. 43 între altele cântă și un potpouri în care erau întrețesute câteva acorduri din »Deșteaptă-te române«. Lucru mare. Patria e în pericol, trebuie mântuită. Dirigentul muzicii a fost constrâns să elimineze acordurile acestea și acum cântă potpouriul mutilat. Ba după cum se zice, a mai fost și tras la răspundere, cum de a cutezat să cânte acordurile acestea discordante în armonia patriotismului. Și oaspeții români de pretutindeni sunt constrânsi să suferă pe bani grei această notă discrepantă în o baie per eminențiam internațională. Halal de astfel de conducere miopă din toate punctele de vedere. Să salvezi tu patriotismul în mijlocul oaspeților veniți în preponderanță din alte țări. Altă nostimadă: Judele comunal din Iaz, Tigris, celce a dat mâna cu Wekerle anul trecut la desvălirea monumentului din Caransebeș, un om de o statură uriașă și frumos la chip, în ziua natală a Monarhului — dinastic și el ca toți cei din confiniul militar — în haine de sărbătoare și-a permis să calce în parcul dinaintea salonului de cură, unde cântă muzica militară. A făcut-o omul în cinstea Impăratului, pe care l-au servit părinții săi cu atâta credință. Și să vezi? A fost prins de jandarmi și dat afară din parc! Veți întreba de ce? Nu făcuse omul nici un rău, numai că era îmbrăcat în frumoasele și curatele lui haine țărănești de sărbătoare din Iaz. S'a revoltat tot simțul dinastic în omul lui Burdia, căci judele comunal e puternică proptă burdistă și a început să reclame și dela unul și dela altul sfat, pentru insulă ce o pățise. Ce să-i faci?! Di Burdia acum nu e în Baile Erculane și reparatura poate că are să întârzie pentru totdeauna. Sărmani Grănițeri, ce ați ajuns voi cu politica voastră de doi bani în trei pungi, vă dau afară și dela voi de acasă. Dacă cu judele comunal se întâmplă de aceste, ce vor păți ceilalți?! Asta s'a întâmplat în ziua natală a Monarhului, anul Domnului 1907.

— **Părechea regală spaniolă** a plecat din Handye, dela frontiera franceză, la Bordeaux și va petrece câteva zile în Franța.

— **Logodnă.** Ni-se anunță logodna dragălaşei d-soare **Lucreția Crișan** din Beiuș cu dl **Ignatie Porge**, absolvent de teologie din Sârbești. Sincerile noastre felicitări!

— **Legi sancționate.** Oficioul maghiar azi publică 6 legi sancționate de Majestatea Sa. Legea XXXVII, XXXVIII, XXXIX și XL despre concesiile de a se cădi trenuri locale între Caransebeș — Hațeg, Oravița — Bogșă, Timișoara — Varjas, Făgăraș — Brașov — și legea XLIX și L despre pragmatica funcționarilor dela căile ferate și sistematizarea lefurilor lor.

— **Accidentul împărătesei germane.** Impărăteasa Germaniei s'a jucat cu prințul Waldeck, și locotenentul Schreinitz tennis. Fiind, din cauza ploaiei, terenul lunecos, a căzut scrintindu-și o vână.

— **Atentatul contra trenului de Arad.** Am amintit despre atentatul cu dinamită comis contra trenului accelerat de Arad, cu care a venit și directorul nostru din România. Acum se vestește, că poliția a prins, ca făptuitor, pe un anume **Aradi**, care însă neagă totul, deși mulți l-au văzut umblând cu dinamită. În ziua atentatului a fost văzut de mai multe persoane în **Feldioara**.

— **Exemplu demn de imitat.** Prea on. domn protopop Gerasim Sârb în Belinț, pentru a stârpi concubinatele din parohia lui încredințată a umblat din casă în casă sfătuirând oamenii la conviețuire legală. Face pretutindenea prea on. d-nii protopopi astfel, și preoții să imiteze tactica d-sale și relele se vor sană. Fie umblarea prin sat a dlui protopop într'un cias bun. **Pompeiu Dorce**, paroh.

— **Școală economică.** Consistoriul român gr. or. din Sibiu a înființat școală economică. Se deschide ia 1 Octombrie n. Cursul ține 1 an. Se învăță agricultură, pomărit, legumărit, stupărit, creșterea vitelor și lăptărit. Vor fi primiți deocamdată 6 elevi, trecuți de 15 ani, cari au terminat școala elementară și sunt sănătoși. Cursul e gratuit. Numai de haine trebuie să se îngrijască elevii.

— **Săpun de viorea de Parma.** Sub aceasta numire de câțiva ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu iubește mirosul de vioarele? Și dacă știm, că acest săpun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci pu em așteptă, ca publicul mare să nu întebuițeze acest săpun, numai ca să-i tindă mâna de ajutor pregătitului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăți 2 coroane 20 fil. Pregătește Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugoj în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferencz.

— **Față frumoasă** nu putem avea decât numai prin folosința continuă Crema viorea (Ibolyka) apa de spălat viorea, săpun viorea și pudra viorea a lui Balla. Mai mult între anunțurile din ziarul acesta.

— **Teatru electric.** Pe strada Boczkó, peste drum de »Boul roșu« a sosit **teatrul electric** alui **Winkler**. Acest teatru e un cinematograf american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la Paris în anul 1900 a fost distins cu Grand Prix. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În Ungaria aici se poate vedea pentru prima oară.

Programa din 24 și 25 August (Sâmbătă și Duminică). 1. Cutia de țigări (colorat). 2. Goană după umbrelă (humoristic). 3. Fotografistul amator (humoristic). 4. Răpire prin un conducător de h. ț. (pătrunzător). 5. Jocuri naționale (colorat). 6. Moștenirea unei bucătărese (humoristic). 7. Un atac. 8. Fiica tăietorului de lemne (pătrunzător). 9. Curățitorul de geamuri (humoristic). 10. *Temnița vagabunilor*, din vieță, în 15 scene.

Afară de chipurile acestea din program se vor ară și alte chipuri, cari asemenea sunt foarte reușite. — Atragem atenția publicului la acest Cinematograf excelent.

Cu toată căldura cea mare teatrul nostru e răcoros și plăcut.

Deși acuma sunt căldurile mari teatrul nostru totuși este răcoros și plăcut.

Tablouri curate fără oscilare. — Cele mai noi fotografii ale Europei.

Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

Solicita cu părtinire on. public cu distinsă stimă **Winkler Lambert**, proprietar.

Ultime informațiuni.

Amnestia țărănilor răsculați.

Din București se anunță că ieri a apărut în »Monitorul Oficial« decretul regal prin care tuturor țărănilor arestați preventiv și osândiți pentru participare la răscoola de astăprimăvară li-se acordă »amnestie. Preoților, învățătorilor și primarilor, precum și celor osândiți pentru omor, nu li-s'a acordat grația regală.

Inalta clemență a făcut o excelentă impresie.

Concert, petreceri.

— Tinerimea română inteligentă din Sighișoara-Cohalm și jur invită la Producțiunea muzicală-teatrală ce-o va aranja Miercuri în 15/28 August (în ziua de sfânta Maria) în pavilionul »Winter« din Sighișoara. Inceputul la orele 7½ seara. Venitul curat este destinat pentru gimnaziul din Brad.

— Tinerimea română din Lunca și jur invită la petrecerea, care va avea loc Duminică în 1 Septembrie st. n. în comuna Lunca din incidentul consacării s. biserici și a adunării generale a despărțământului XI Blaj al »Asociațiunii«. Venitul curat este destinat pentru fondul s. biserici și pentru despărțământul Blaj. Inceputul la 7 ore sara. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita publice. NB. On. familii sunt rugate a se îngriji de viptualii, de beuturi se îngrijește comitetul.

— Tinerimea română din Tinca invită cu toată onoarea la petrecerea de vară împreună cu dans ce o va aranja Miercuri în 15/28 August ziua de Sfânta Mărie în localitatea ospătării dela »Baile din loc. Inceputul la 8 ore seara.

BIBLIOGRAFIE.

»Cantorul bisericesc« opul dlui G. Bujigan învățator în Deliblat (Temes m.) încurând va ieși de sub tipar. Din acest op s'au scos până acuma 21 coale de tipar. Opul atât ca cuprins, cât și ca aranjare, e neîntrecut în literatura bisericească — la noi. Abonamente se mai primesc până la finea lui August, când opul va apărea complet.

Prețul opului broșat: 8 cor.; legat în pânză — bogat aurit 10 cor.; legătură luxoașă — în piele, 14 cor.

Poșta Redacției.

Carol F. stud. med, Năsăud. Cu plăcere, în-dată ce vom fi cetit-o și va fi loc.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 19 Aug. 1907.

INCHEEREA la 11 ORE :

Grâu pe Oct. 1907 (50 klg.)	11.49—11.50
Secară pe Oct. 1907	9.36— 9.37
Ovăs pe Mai	8.23— 8.29
Cucuruz pe Iulie 1907	6.85— 6.86

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Octomb. 1907	11.43—11.44
Secară pe Oct. 1907	9.28— 9.29
Ovăs pe Mai	8.20— 8.21
Cucuruz pe Iulie 1907	6.76— 6.77

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichin.

Aviz.

La 1 Septembrie se încheie subscrierea de acții din emisiune a atreia a institutului nostru.

Satul-nou, August 1907.

„SENTINELA“

instituit de economii și credit
ca societate pe acții.

2937/1907. tkvi szám.

Arverési hirdetmény-kivonat.

A mradnai kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a „Muresánul“ takaré- és hitelintézet r.-t. végrehajthatónak, Vid Párténie tótvaradi lakos végrehajtást szenvedő elleni 340 K tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a máriaradnai kir. járásbiróság területén levő, Tótvarad községben fekvő, a tótvaradi 145. számú tjkvben A-I. 1., 2. és 4. sorsz. 312—313. hrzi sz. beltelkes egész ház és 880. és 1116. hrzi számú egész szántóra az árverést 888 K-ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanokra az 1907. évi szeptember hó 11-ik napján délelőtt 10 órakor

Tótvarad községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 88 korona 80 fillért készpénzben vagy az 1881 : LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881 : LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Mária Radnán, 1907. évi június hó 15. napján.
Kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Nyisztor,
kir. aljbiró.

Licitatiune minuendă.

Pentru renovarea și adoptarea caselor fondului protopresb. și a edificiului școlii tractuale din Halmaj, pe baza planului și proiectului de spese aprobate de ven. consistor diecezan cu Nr. 4351/1907, cu prețul de exclamare peste tot în suma de 2925 cor. 40 fil. se va ține licitațiune minuendă (verbală) în Halmaj (Nagy-halmagy) la 14/27 Aug. a. c. în cancelaria oficiului protopresbiteral.

Licitanții au să depună vadiu de 10% din prețul exclamării, în numerar ori hârtii de valoare acceptabile la epitropia protopresb.

Planul și proiectul de spese se pot vedea în orele oficioase în cancelaria protopresbiterală.

Licitanții nu pot pretinde diurne viatic sau spese de călătorie pentru participare.

Halmaj, la 16 August n. 1907.

Cornel Lazar,
protopop.

Nicolae Robu,
I epitrop ppresb.

4421/1907 tkv. sz.

Arverési hirdetmény-kivonat.

A kjenői kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Huf Lázár apáti lakosnak Krisztián Gyula végrehajtást szenvedő elleni 332 kor. 49 fill. tőke követelés s jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést elrendelte, minek folytán az aradi kir. tyszék és a kjenői kir. jbiróság területén fekvő és az apáti 464 sz. tjkvben A I 1 sor (559—560/b.) hrsza. foglalt 400 [] öles beltelkes 832 kor. kikiáltási árban az

1907. évi szeptember 27. napjának d. e.
10 órakor

apáti község házánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt fog eladatni:

1. Ha a kikiáltási áron felül ígéret nem fog tétetni, az elárverezendő ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

2. Árverelni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 83 kor. 10 fil.-t készpénz-

ben, vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

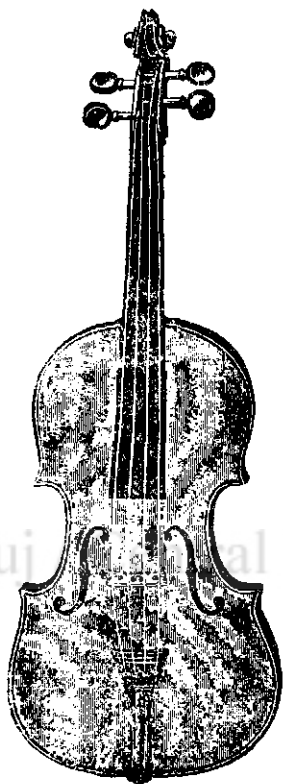
3. Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben, és pedig az elsőt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap, a másodikat ugyanazon naptól számított 30 nap, s a harmadikat ugyanazon naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt szabályszerű letéti kérvény kapcsában az 1881. évi decz. 6-án 39425. I. M. sz. a. kelt rendeletben előírt módon a buttyini kir. adóhivatalnál mint birói letétpénztárnál befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámítani.

Az árverési feltételek többi pontjai a hivatalos órák alatt ezen kir. jbiróság tkvi hatóságánál, továbbá Apáti, Somoskesz és Barakony községek előjáróságainál megtekinthetők.

Borosjenő, 1907 július 3-án, kir. jbiróság mint tkvi hatóság.

Székely s. k.,
kir. albró.

Distins cu medalie de argint a societ. regnicolare
— de industrie. —

Braun Mihály

măestru de muzicale
furnis conserv. din Cluj.
Kolozsvar,
Wesselényi M.-u. 18.

Vioare fine, viole și celo se pregătesc în atelierul meu. Coarde italiene veritabile, germane făcute din mațe, coarde de mine însumi fabricate. Paturi de vioară și tot felul de alte părți a vioarei. — Cele mai grele reparări se fac repede și artistic.

Jfj. Szőke Ferencz

intreprindere de țiglărie și placă.
Szeged, Petőfi Sándor-sugár-ut 83.

Aduc cu onoare la cunoștința on. public și a proprietarilor de casă, că în Petőfi Sándor-sugár-ut nr 88, am deschis

CANCELARIE :

de intreprindere de țiglărie.

Toate lucrările de bransa aceasta : acoperirea caselor noi, reparații cu alt material, reparațiile acoperișelor stricate, le executăm punctual.

Cea mai mare intreprindere de felul acesta pe Alföld.

Planuri, oferte și modele, la dorință se trimit gratuit.

Cu stimă !

Jfj. Szőke Ferencz, interprenor.

Telefon 615.

Telefon 615.

De închiriat

seafă un atelier pentru pregătirea de haine bărbătești în comuna Tinca (Tenke, comit. Bihor) cel mai frumos loc, cu judecatorie cercuală, cu o inprejurime mare. Taxa de închiriere 280 floreni, pe un an. Pentru informațiuni a se adresa la

Schwimmer Ignác,
Nagyszalonta.

In Arad, str. Boros Béni 6
s'a deschis

magazinul

produselor de zidărie ale intreprinzătorilor zidari din Arad.

In magazin se află totdeauna pe lângă prețurile moderate : var, țiment, țigle, hârtie de cătran și alte materii de zidit.

Cancelaria de planuri și intreprindere.

Aruncă în foc gulerile și mangetile

intrebuintate și cumpără numai cele făcute din **celuloid**, ce în privința calității și a cruțării sunt indispensabile pentru fiecare domn. In toată vremea mare asortiment de modele de rămășițe din celuloid albe și colorate, — și cataloage trimit gratuit. — Cu stimă :

Lauritz Ferencz

pregătitor de gulere și mangete din celuloid

Timișoara-Jozefin, strada Csillag nrul 17.

Fabrica lui

Luca K. Alexievits,

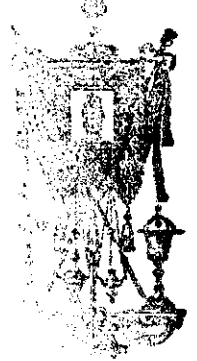
pegătitor de haine proțești

UJVIDÉK

Recomandă atelierul său asortat cu tot felul de recvizite și haine proțești de îmbrăcat în vreme slujbei în biserică.

Pregătește tot felul de icoane sfinte legate foarte frumos cu aur și mătasă. Pregătește steaguri, prapore, și altele. Icoana mormântul lui Christos îl face foarte frumos.

La cerere trimite catalog și preț-curant gratuit.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás
măestru de monumente și pietre de cimitir.

Pietre de mormânt de fabricație proprie din marmoră, granit, syenit, labrador etc. Asortiment mare. Ferencz Jozsef-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: Kolozsvar, Dézsma-u. nr. 21. Telefon 662.

Filiale : Nagyvarad, Nagyszeben, Déva și Bánpatak.

Eu am fost urâtă!

O fată română de tot frumoasă povestește, care altcum avea o înfățișare plăcută, numai pielea feței îi era necurată, plină de spuzături, bureți, pete de ficat, buburuze, cea ce era așa de respingător, încât se simțea nefericită.

A făcut probe cu tot felul de leacuri de înfrumșetare; e drept, că petele, bureții deveniră întrucâtva mai palizi, dar n'au trecut de tot și pe lângă acea a și plătit amarnic probele aceste, pentru că fața îi devenise gălburie, începuseră a o dorea dinții și capul, urechile îi sunau și i s'au ivit alte multe năcazuri. Se înțelege de sine, că a încetat cu probele, dar atunci i s'au ivit de nou trate necurătenii feței, încât ea a fost acolo unde a început.

Era aproape să dispereze. Însă ce vrea bunul Dumnezeu, în cale se întâlnește cu o fată de tot frumoasă, care îi grăi; și a recunoscut-o, că e prietenă vechie de a ei, pe care n'a văzut-o, de trei ani, dar pentru acea n'a cunoscut-o, pentru că atunci era cu mult mai urâtă decât ea.

Cași cum i-ar fi căzut o peatră de pe inimă. Deloc începu a o întreba, ea prin ce a devenit atât de frumoasă ca roza la față.

Prietenă i-a răspuns: „Draga mea, am încercat de toate, dar pentru-aceia coloarea frumoasă a feței am să o mulțumesc numai CREMEI IBOLYKA (viorea) alui BALLA. Am văzut între anunțuri atât de des crema aceasta deosebit de odorată, fără unsoare și pe deplin fără stricăciune, încât am încercat, dar mi-am propus, că dacă acesta nu-mi va folosi, nu voi mai încerca nimica. Și eată, ce efect! Și tu vei fi așa, dacă o vei folosi-o timp mai îndelungat“.

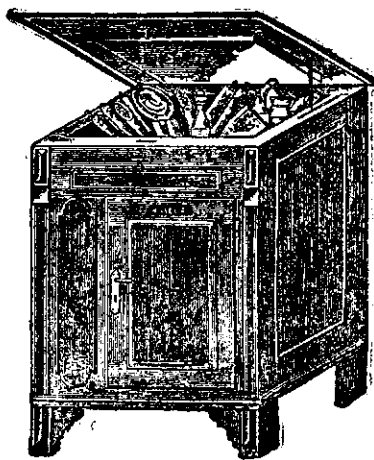
Și-a și comandat deloc 4 borcane de Cremă viorea veritabilă a lui Balla, 2 sticle de apă viorea veritabilă și 2 buc. de săpun viorea alui Balla.

Deja după câteva zile a observat o îmbunătățire, petele uricioase deveniră mai palide, se răriră, și după o folosință de mai multe săptămâni au dispărut; devenisă atât de frumoasă, încât acum o poate spune cu drept: „Eu am fost urâtă!“ Ea de atunci recomandă cu toată căldura crema aceasta prietenelor dânsiei, dacă ceva necurățenie li urăștețte fața și dacă vor, să aibă coloare vie de tot frumoasă și să o păstreze pentru tot de-a-una.

De folosit sunt: Crema veritabilă Viorea alui Balla, apă de spălat Viorea alui Balla, pudra de dame Viorea alui Balla, prețul fiecăreia este câte 1 coroană. Prețul săpunului Viorea a lui Balla e 60 fil. De vândut împreună cu avizul de folosință exclusiv numai în farmacia lui Balla Sándor în H.M.-Vásárhely, Kossuth-tér 3 și nicăiri într'alt loc.

Fă băgăm seamă la numele „Viorea“ (Ibolyka)! care este scutit de lege. Pe lângă trimiterea anticipativă a sumei de 3 cor. 60 fil. se trimite franco 1 borcan de Cremă, 1 sticlă mare de apă de spălat, 1 bucată de săpun.

Dulapuri de gheață

pentru
**restauratori, măce-
lari și particulari**

cu o întocmire practică și în ediție de gust, se poate procura cu prețuri moderate.

== Cataloguri gratuit. ==

Fabrica de dulapuri de gheață a lui

WIESEL ADOLF

Budapest, VI., Váci-körút 47.

Unica farbă orientală de păr

nesticăcioasă în coloare

blondă, neagră și brunetă.

Unica alifie de farbă pentru păr nesticăcioasă ne întrecută, pregătită din substanțe naturale de plante, care dă părului o coloare naturală și nimeni nu poate presupune, că părul e fărbuit. Mii și mii de succese, dovedite. — Alifie de un efect admirabil de Arabic. Folosința-i este ușoară.

O sticlă pentru bărbați 6 cor.

O „ „ dame 10 „

Se află în orice coloare după plac. La fiecare sticlă se alătură un avis de folosință. Părul astfel colorat se poate spăla și cu leșie fără să-și peardă coloarea.

== **POTESTAS.** ==

Ecstras de urzică. Garantat pe cale legală Nr. 15688. Faceți încercare numai cu o sticlă și vă veți convinge că are un efect neîntrecut, nu vor mai fi slăbiciuni de forță visilă, răceală, gută, reumă ș. a. alină imediat ori ce durere. — Prețul unei sticle 2.40 cor., 3 sticle porto franco 7.20 cor.

La comande să ve provocați la ziarul „Tribuna“.

Deposit general:

Drogheria „Rákóczi“

Budapest, VIII., József-körút 32. Tr

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

lăcătuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Pregătește din fier bine bătut: grillage la fluvii.
— — trepte, balcoane, și pentru bănci. — —

Primește spre efeptuire ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apaducte, eșitoare fără miros, pisoare, lavortoare, scâlzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de — — — tuburi de piatră smălțuită. — — —

TELEFON Nr. 87.

Astma

suferinții de respirare grea cari nu pot dormi și să se culce, căci se înădușe, cine nu poate să se urce pe scări sau munți, căci le stă respirația, cari sufăr de batere de inimă, abea putând suferi căldura, pentru aceia adevărata mântuire vine dela praful Astma pregătit de dr. N é m e t h y. La comandă se recere și etatea.

Un borcan 5 cor. La boale învechite, borcan duplu 9 cor.

Se poate căpăta numai în farmacia

Balla Sándor

Hódmezővásárhely.